

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej... K 40.—
za en mesec... " 3.50
za Nemčijo celoletno... " 45.—
za ostalo inozemstvo... " 50.—

V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej... K 35.—
za en mesec... " 3.—
v upravi prejemam mesečno... " 2.50

Sobotna izdaja:
za celo leto... " K 8.—
za Nemčijo celoletno... " 10.—
za ostalo inozemstvo... " 13.—

Inserati:
Enostolpna petstvarica (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
na enkrat... po 50 v
na dva in večkrat... " 45
pri večjih naročitih primorah popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:
Enostolpna petstvarica K 1.—
Izključno vsak dan izvenredno nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna pošiljka vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Računa poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7569. — Upraviškega telefona št. 50.

„Zmeda pojmov“.

Dr. Ivan Janežič.

II.

3. Država in »državna avtoriteta.« to sta dva pojma in dve besedi, s katerimi uganja »Reichspost« krasno zlorabo. Ta beseda »država« ima več pomenov, ki so med seboj dokaj različni, vsled tega dobijo tudi stavki v katerih se uporablja ta beseda različne vsebine. Določnost in jasnost je pri tem potrebna. Prav te pa dostikrat manjka v »Reichsposti« in v drugih sovranih listih in govorih. Kaj je torej država? — Država je nujna naravna družba ljudi, stoječih pred neodvisno oblastjo, ki jih mora voditi k občni blaginji. Loči se od družine ali zadruge s tem, da je neodvisna in bolj popolna. — Dve prvini ima v sebi ta pojm; prva je tvar, to so vsi podložniki, bodisi fizične ali moralne osebe. Druga je lik, to je oblast; to daje stvari šele popolnost in sposobnost za namen ali cilj, ki je občna blaginja. Oblast je sicer tudi v družini in zadruzi ali narodu; pa moramo ločiti dvojno oblast, ona manjša je gospodarska oblast, ki ni neodvisna in more dajati samo ukaze pa ne postav, v šoli ji pravimo: potestas dominativa; druga višja je vladarska oblast, ki je neodvisna in more dajati postav, ter po njih soditi; to je potestas jurisdictionis. Kdaj se torej spremeni zadruška ali rod v državo? Kadar dobi načelnik vladarsko oblast, da more dajati prave stalne postavbe in more ude te družbe uspešno soditi po teh postavah. To je zopet vprašanje dejanskega stanja dotične družbe in se mora trdno spricati.

V starih časih so bile države sploh majhne; vsako mesto s svojo okolico je bila taka država, četudi manj popolna pa vendar prava, neodvisna država. (Berite dr. Al. Ušeničnikovo »Sociologijo« str. 109 in »Zato sem bil zapisal v »Slovenca«, da prehod iz zadruge ali roda v patriarhalno državo ne znaten, to je ne očiten, ker ga je treba sprva šele ugotoviti. P. Biederlacku to ni všeč in se malce šalivo o tem nazoru izrazi, a sam ni povedal nič boljšega. »Država« v pravem in polnem pomenu te besede pomeni celoto, tvar in lik, to je državljane in državno oblast skupaj kot moralna enota; podobno kakor je v človeku telo in duša skupaj en človek.

Sme se pa rabiti beseda »država« za eno ali drugo teh prvin; torej za same državljane, tedaj bi pomenil izraz »avstrijska država« vse narode in posameznike, ki prebivajo na prostoru te države, ali pa za samo državno oblast, v tem slučaju bi izraz »avstrijska država« označil nositelje držav. oblasti v dejanju; in concreto. Tako bodo zastopane na mirovnem kongresu

države: Avstrija, Nemčija... vendar bodo samo zastopniki vlade zbrani brez narodov. — Kdor rabi besedo »država« v tem delnem pomenu, mora to zadosti natanko označiti, da ni zmeda.

Napačna je torej raba te besede tedaj, kadar obsega le en del državljanov, n. pr. en narod, Nemce ali Mažare. En sam narod ni in ne more biti država, naj si bo še tako privilegiran, ker potem ni za druge narode več prostora v državi. Ta zloraba pa je v nemških in mažarskih šovinističnih listih stalna. Tudi »Reichspost« piše v tem slogu. Najprej neizmerno povzdiguje zasluge Nemcev za državo, potem istovetno koristi države s koristimi nemškega naroda in končno se spremeni nemški narod v državo ali pa država v nemški narod. — Ko je zmeda prišla tako daleč, potem ni več težko trditi in klicati, da vse kar je karkoli v nasprotju z nemštvom, je tudi v nasprotju z državo. Od tod prihaja natolcevanje, da so Čehi in Jugoslovani, včasih tudi Poljaki »državi sovražni« narodi. Nemisel in krivico takih trditve vsakdo lahko sprevi.

»Državna oblast« ali »državna avtoriteta« je drugi pojm, ki ga napačno uporablja sovrano časopisje, da se more potem pripraviti z nami.

Državna oblast — in abstracto — ni nič drugega, kakor oblast božja podeljena ali detalirana vladarju. »Ni je oblasti razun od Boga« je verska resnica, katero mi »punitarski Slovenci vedno trdno držimo, naj si »Reichspost« še tako kleveta čez nas; naj pa vpraša enkrat Všenemce in Wolfovce o tej točki, potem se bo izkazalo, kje so prava načela.

Državna oblast — in concreto — je pa v tistih osebah, ki dejansko nosijo in uporabljajo to oblast. Na prvem mestu stoji cesar — vladar sam, ki nosi v sebi vso oblast stalno in absolutno v kolikor je potrebno, da se doseže smoter države — občna blaginja. Kdor bi se torej ustavljal pravičnim naredbam vladarjev, ta bi ravnal proti državi avtoriteti. Tega pa še ni nihče dokazal. Jugoslovonom ne v teoriji ne v praksi. Smelo trdim, da v tem oziru Jugoslovani ne zaostaja za Tirolcem. — Cesar pa ne izvršuje te svoje oblasti sam naravnost in splošno, ampak ima za to izbrane sposobne služabnike — ministre. Ministrstvo kot kolegij nosi delegirano vladarjevo oblast in se imenuje vlada. Vlada se mora smatrati kot delegat vladarjev, zato se mora držati natanko v mejah svojih pooblastil, katere so ji dane splošno po ustavi sami, posebej po naročilu vladarjev. Kar ukrene vlada v zmislu teh določil, to je res prava državna oblast in vsak državljan se ji mora pokoriti.

Pri ustavnih državah pa pride takoj

en nov faktor v poštev, ki oblast ministrstva znatno omejuje, to je državni zbor. Tudi državni zbor ima od vladarja samega delegirano oblast sodelovati pri ustavi in upravi države, tako da ministri niso le cesarju dolžni odgovor dajati od svojega gospodarstva, ampak tudi državnemu zboru. Poslanci imajo torej v mejah ustave odločilno besedo pri državnem gospodarstvu, zato delo opozicije ni nič manj postavno in pravično, kakor ono vladne stranke, lahko pa se primeri, da je stremenje opozicije bolj koristno ali celo edino pravo za občno blaginjo. —

Kaj naj rečemo torej k temu, če »Reichspost« in sorodni listi neprestano kriče na opozicijo, da je državi nevarna, ker ne glasuje za proračun in razne ministrske zahteve? — Reči moramo, da je to krivično in protiustavno, poslanci so dolžni glasovati po svoji vesti, ali je to komu všeč ali ne. —

Pri nas v Avstriji imamo pa še to posebnost, da je večina zbornice proti vladnemu sistemu, da je torej cel aparat iregularen, da je vlada cel čas na protiustavnem tiru. Žal da tudi opozicija nima enotnega programa, da bi vzela vlado v svoje roke, vendar pa to ne spremeni dejstva samega, da vlada brez večine vlada in proti večini. Zato so taki prisiljeni sklepi v parlamentu dvomljive vrednosti.

Vključ temu žalostnemu stanju pa se nemška manjšina nosi kot vladna stranka, in smatra svoje poraze za poraze vlade same in kriči na »državi sovražne« Jugoslovane in druge opozicijske. Ker se ta gonga vrši neprestano in sistematično, dosega v veliki meri svoj namen; nemška javnost je razburjena in živi v nekaki vročinski omami, čakajoč spopada z »državi sovražnimi« Slovani. To je eden vzrokov te sedanje državne krize, to je velika ovira, da ne pridemo do sporazuma narodov.

Vlada, to je ministri sami in višji državni uradniki se navzamejo istega duha, ker vedno hero take liste in slišijo take tožbe in v tem duhu v svoji službi nastopajo. Takih prizorov smo zadnji čas že več dognali, ko so ministri nastopali v javnosti proti narodom in njihovim zastopnikom.

Zato je treba, da se stališče naše in razmere pojasnijo. Jugoslovanska manjšinska deklaracija je jasno in določno postavila svoje zahteve pred vlado in pred vse stranke v zbornici. Želi in zahteva, da se združijo vsi Jugoslovani v eno upravno skupino v okviru monarhije. Ta zahteva je gotovo sama na sebi pametna in pravična, narodu in monarhiji koristna in ne dela krivice nikomur. Vendar je zadela na tak odpor. Od kod to pride?

Kdo nasprotuje tej deklaraciji?

1. Cesar gotovo ni nasproten, saj je v svojem manifestu izrazil določno svojo voljo, da želi vsem svojim narodom sreče in blagostanja in napredka v kulturi in narodni lastnosti. Ako se torej narodi prizadevajo svojo narodnost in kulturo dvigniti in spopolniti, gotovo ne ravnaajo proti volji vladarjevi, ki kot dober družinski oče vse narode objemlje z enako ljubeznijo in gotovo ne mara, da bi močnejši šibkejši zatirali.

2. Ministrstvo tudi ne more biti načelno nasprotno, saj mora zato skrbeti, da se volja vladarjeva, v manifestu izražena, res izpolni.

Zasebno pa so ministri večkrat nasprotnega mnenja.

Vendar tukaj stojimo že na ustavnih tleh in je treba delo teh ministrov, ki so zdaj na vladi, imeti pred očmi. Seidlerjev kabinet se je splošno postavil na stališče manifesta, da hoče napraviti nekaj red in slovo med narodi, vendar se je kmalu pokazalo, da ne bo uspeha. Okvir za reformo ustave je tako ozek, da prav nič ne odgovarja potrebam narodov. Le v dose-danjih mejah kronovin se napravi neka narodna avtonomija, pa še ta je navezana na pogoje, ki jo napravijo skoro nemogočo. Seidler je slovesno obljubil sedanjim privilegirancem, da ne izgube ničesar od svoje posesti, kar pa pridobe Jugoslovani, to bodo morali itak sami plačati, in pa tudi država-Nemci mora pri tej reformi dobiti svoj del, na ta način, da se vpelje nemščina kot službeni jezik in pa nova okrožja za strožji red.

V ta okvir res ne more naša majniška deklaracija. To povdarjajo naši poslanci v zbornici in na shodih; pa Nemcem to ni všeč in kriče, da nastopajo naši poslanci sovražno proti državni avtoriteti. Kdor ne sprevi grde krivice, ki se s tem očitanjem napravlja poslancem, ki vrše samo svojo dolžnost in to na popolnoma pravični ustavni poti. Ko bi Jugoslovani obravnavali z vladarjem samim, brez težave bi se našla prava oblika za naše zahteve, pa vse to delo ima v rokah vlada, to so ministri in dvorni svetniki, ki že gledajo na dve strani. Od strani vladarja so prevzeli nalogo, izpeljati reformo ustave v zmislu cesarskega manifesta; od te strani imajo vso oblast na široko torišče upoštevati želje in zahteve narodov; pa na drugi strani gledajo na stranke v zbornici in na javno mnenje in na izvedljive vplive. — Na stranke v zbornici se morajo ozirati, ker ustava to veleva, pa ne ozirajo se pravilno. Brez dvoma je v poslanski zbornici velika večina za to, da se razširijo pravice narodov izdatno, a vlada ne pusti, da bi prišla ta večina do veljave. Zakaj vlada tako nastopa? V smislu cesarjevega manifesta to ni, torej prihaja od drugih strani

LISTEK.

45

Nevidni človek.

Angleški spisal H. G. Wells. — Prevel I. M. (Dalje.)

Potem ko je Kemp izpustil Adya iz hiše, je pohitel navzgor in je videl zdaj, kukajoč oprezno preko okenskega kota, stati Adya pred hišo in se pogajati z nevidnežem. »Zakaj neki ne strelja?« je zašepetal Kemp sam pri sebi. Tedaj se je revolver malo premaknil in solnčni odsev se je zasvetil v Kempovih očeh. Zasenčil si je oči ter skušal videti smer vid jema-jočega solnčnega žarka.

»Gotovo,« je rekel, »mu je Adye izročil revolver.

»Obljubite mi, da ne planete proti vratom,« je govoril Adye. »Ne tirajte na dobitku stoječe igre predaleč. Dajte možu priliko.«

»Vrnite se v hišo. Povem vam naravnost, da ne obljubim ničesar.«

Adyjev skel bil očividno iznenada gotov. Obrnil se proti hiši, sklenil roke na hrbtu in počasi šel proti hiši. Kemp ga je zavzet opazoval. Revolver je izginil, se zopet prikazal, iznova izginil in se je pri natančnejšem opazovanju prikazal

kot majhna temna stvar, ki je sledila Adyju. Vse se vršilo silno hitro. Adye je skočil nazaj, se zasukal, pograbil to malo stvar, jo zgrešil, vrgel roke kviško ter padel naprej na obraz, pustivši rahel moder puh v zraku. Kemp ni slišal poka od strela. Adye se je zvijal, se vzdignil na eno roko, padel naprej in mirno obležal.

Kemp je nekaj časa strme gledal mirno ležečega Adya. Popoldan je bil prav vroč, ves svet je navdajal mir, le nekaj rumenih metuljev se je podilo po grmičju med hišo in cestnimi vrati. Vse vile po celem griču so imele zastore zagnjene, samo v neki majhni zeleni poljni hišici je spala neka bela postava, očividno postaren človek. Kemp je natančno preiskal okolico svoje hiše, da bi našel revolver, a ta je izginil. Oči so se mu vrnile k Adyju — Igra se je lepo pričejala.

Nato se je začelo trkanje in zvonjenje pri sprednjih vratih, ki je postalo sešasoma hrupno, toda poslilo se je po Kempovem naročilu pozaklenili po svojih sobah. Za tem je postalo vse tiho. Kemp je pozorno poslušal, nato pa je začel oprezno pokukavati zdaj iz enega, zdaj iz drugega okna. Šel je k najzgornji stopnjici in nemirno poslušal. Oborožil se je bil z ogrbalom iz svoje spalnice in odšel v pritičje, da vnovič pregleda okna, če so bila dobro pritrjena. Bilo je vse dobro pa mirno. Povrnili se je v delavno sobo. Adye je

ležal nepremično čez rob gramozne steze prav tako, kakor je bil padel. Po cesti mimo vil so prihajali dekla in dva policaja.

Vseposvoda je vladala smrtina tišina. Kar se je začelo razbijanje od spodaj. Kemp je postal pa šel vnovič dol. Naenkrat je cela hiša odmevala od težkih udarcev in razbijanja lesa. Slišal je udarec in razločen žvenket železnih zapahov oboknic. Zasukal je ključ ter odprl kuhinjska vrata. Tisti hip so priletele oknice razbite in razcepljene noter. Obstal je kakor pribit. Okenski okvir je bil malone še cel, ali samo majhni stekleni zobci so še ostali v njem. Oboknice so bile razbite s sekuro, ki je pravkar začela padati po okenskem okviru, ki so ga branili železni drogi. Kar naenkrat pa je sekira odskočila in izginila.

Videl je revolver ležati na stezi zunaj, nato pa je malo orožje poskočilo v zrak. Umaknil se je nazaj. Revolver je počil ravno prepozno in košček lesa od roba zaprtih vrat mu je priletel čez glavo. Zaloputnil in zaklenil je vrata, zunaj pa je slišal Griffina, ki se je na ves glas krohotal. Zatem so se iznova pričeli udarci sekire z vsemi svojimi posledicami.

Kemp je stal na hodniku in skušal misliti. V hipu je mogel biti nevidni človek v kuhinji. Ta vrata ga ne bi zadržala niti sekundo, potem —

Iznova se je začel zvonec od vrat. Nemara sta policaja. Tekel je v vežo, nataknil zaporno veržico in odmaknil zapah. Poklical je dekle, predno je odpel veržico, in cela trojica je hkratu butnila v hišo; Kemp je zopet hitro zaprl vrata.

»Nevidni človek!« je rekel Kemp. »Revolver ima in še dva strela v njem. Adya je ubil. Ustrelil ga je. Ali ga niste videli ležati zunaj? Tam leži.«

»Kdo?« je vprašal eden policajev.

»Adye,« je odvrnil Kemp.

»Kaj pa je to razbijanje?« je vprašal eden policajev.

»V kuhinji je — ali pa bo prav kmalu. Našel je sekuro — —.

Zdajci je cela hiša odmevala od udarcev nevidnega človeka po kuhinjskih vratih. Dekla je strmela proti kuhinji in stopila v jedilnico. Kemp jim je skušal v pretiranih stavkih dopovedati, kako je. Slišali so, kako so odmevala kuhinjska vrata.

»Na to stran,« je zavpil Kemp iznenada odločen in delaven ter je potisnil policaja skozi vrata jedilnice.

»Ogrebalo,« je rekel Kemp in planil h kaminu.

Ogrebalo, ki ga je bil imel, je dal enemu policaju, ono iz jedilnice vzeto pa drugemu.

(Dalje.)

te vpliv, od nemških strank, ki so v manjšini v zbornici. »Reichspost« je sicer priporočala obravnavo v reformnem odseku, pa pod znanimi pogoji; ki niso sprejemljivi, vendar bi bilo po našem mnenju prav, če bi se te reči tam obravnavale. Ako se najde v tem odseku večina za deklaracijo, bi bilo to velikega pomena za našo reč. Seveda ima vlada in Nemci še gosposko zbornico v rezervi proti nevshečnim sklepom poslanske zbornice, pa ta odpor se da premagati, če hoče vlada odločno nastopiti, in če ostane poslanska zbornica trdna v svojih sklepih.

Nemška manjšina ima sicer po ustavi pravico upirati se naši deklaraciji, če more to pred svojo vestjo zagovarjati, nima pa pravice strahovati vlade in zbornice z žuganjem in obrekovanjem. Žal, da doseže to protipostavno in zvijačno početje vedno svoj namen. Ministri so vzeti iz nemške manjšine, in potegnejo z njo, kadar jim kaže. Kdor govori ali glasuje zoper vlado, se proglasi za državni in dinastijski sovražnega človeka, pa je konec vsake poravnave. — Jugoslovanski poslanci niso rabili niti v zbornici niti na shodih kdaj takih besed ali stavkov, ki bi jih ne mogli zagovarjati pred komurkoli. Kar pa se zdaj godi redno po nemških »Volkstagen«, je pa tako, da je že gospodov okoli »Reichspost« strah. Kdo je pa Nemcem zmešal pojme v glavi? Pisanje listov — pa ne jugoslovanskih!

Jugoslovani!

Mariborsko mesto ima na poti do Adrije in kot križišče važnih železnic največji pomen za ohranitev štajerskih Slovencev. Skrbeti moramo torej, da naša mladina na tej važni točki ne ide v pogubo, ampak ima priliko se v svojih šolah narodno ohraniti.

Ker so dosednji poskusi doseči javno šolo vsled nasprotne avtonomne mestne občine ostali brez uspeha, hočemo sami svoje šole najprej v mestu in potem v okolici ustanovljati.

Zato so se zbrali v znamenju narodnega zedinjenja podpisani zastopniki mariborskih Slovencev in sklenili delati z vsemi silami na to, da ustanovijo že letos v Mariboru slovensko šolo.

Ker pa so v današnjih razmerah stroški za taka podjetja nenavadno veliki, se obračajo podpisani na ves jugoslovanski narod z nujno prošnjo, da jim priskočijo posamezniki in korporacije z denarnimi doneski na pomoč ter pomagajo rešiti slovenskemu narodu v najvažnejšem trenutku mladi naraščaj.

Prispevke prevzema mariborska moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda, ki upravlja poseben fond izključno za slovensko šolo v Mariboru.

Kdor daruje 1000 K, je pokrovitelj, kdor daruje 300 K, je ustanovnik, kdor pa 100 K, je dobrotnik slovenske šole v Mariboru.

Imena pokroviteljev se vklešejo v svoječasnem šolskem poslopiju v posebne spominske plošče, imena ustanovnikov pa se vpišejo v zlato knjigo slovenske šole v Mariboru. Imena vseh podpornikov se objavijo v časopisih.

Največje zadoščenje pa bo imel vsak posamezni podpornik v zavesti, da pomaga s svojim darom ohraniti jugoslovanskemu narodu slovensko kri.

Šolski odsek:

Dr. Josip Hohnjec, profesor bogoslovja.
Anka Leskovarjeva, odv. soproga.
Stanko Marin, učit. profesor.
Dr. Rad. Pipuš, odvetnik.
Fran Pišek, tajnik.
Marija Poljančeva, prof. soproga.
Dr. Fran Rosina, odvetnik.
Dr. K. Verstovšek, dež. in dr. poslanec.
Fran Voglar, gimn. profesor.
Franjo Žebot, urednik.

Tržaško pismo.

Trst, 21. maja 1918.

Tržaško komunalno učiteljstvo, slovensko in italijansko je imelo pretečeno nedeljo zborovanja, da zahteva od pristojnih oblasti zboljšanja svojega obupnega materialnega stanja. Mestni šolski referent dr. Basoli je na tem zborovanju povedal, da sta mestni magistrat in zlasti namestnik z ozirom na vsak dan slabše prehranjevalne razmere zahtevala takojšnjo odpomoč tudi za učiteljstvo in se je zahtevalo štirikrat od centralne vlade, da se pooblasti mestni magistrat, da sme izplačati učiteljem na račun države 50% povišek, ki je bil že nakazan državnim učiteljem in uradnikom, da je pa ravno včeraj došel dopis finančnega ministra, ki odreka to pooblastilo. Na zborovanjih je bila sprejeta jednoglasno resolucija, ki se takoj predloži cesarskemu komisariju in namestniku in ki zahteva v očigled neznosnim gmočnim razmeram učiteljstva in vedno rastočim cenam najpotrebnejših vsakdanjih živil, naj se osnovne plače in vse doklade zena-

čijo z onimi učiteljstva državnih šol, naj se učiteljstvu takoj izplača 50% povišek vojne doklade in naj se jim nakaže drugo podporo. Občina naj nakaže učiteljstvu trimesečni predujem na račun bodočih priboljškov. Zbor je tudi telegrafično protestiral pri ministrskemu predsedniku, ker se je odreklo pooblastilo tržaškemu magistratu za izplačilo poviška vojne doklade in zahteva takojšnjega poblaščenja. — Je pa tudi res čudno to ravnanje vlade. Za gotove stvari ima vlada vedno dovolj denarja na razpolago, ga razsipa z obema rokama in brez usmiljenja. Ko pa gre za res pravo potrebo, takrat ga nima, in se ozkosrčno zapira. To ravnanje imenujemo naravnost brezsrčno, ko vendar ves svet ve, da so danes največji reveži, potrebni izdatne podpore uradniki, učitelji, duhovniki in sploh nastavljenici s fiksnimi plačami. Plače so več ali manj skoraj iste, kot v mirnih časih, — tiste lapalije, dane v obliki draginskih doklad niso vredne omenka — živila pa 500 do 1000% dražja. Odpomoč je zato tukaj nujno potrebna. Težkoče, ki jih dela centralna vlada v tem oziru mestnemu magistratu odrekaje mu pooblastilo za izplačanje 50% poviška so brezpotrebno dlakocepljenje, z ozirom na revščino, ki vlada v učiteljskih družinah, pa vnebovpijoč greh. Bio dat, qui cito dat, velja zlasti v tem slučaju! — Tudi furlanski učitelji so zborovali dne 16. t. m. v Rudi. Iz tega zborovanja so naslovili na slovensko učiteljstvo poziv, kjer pravijo, da je gmočni položaj učiteljstva sramoten in usmiljenja vreden. Zato je potrebna, če se hoče kaj doseči, močna organizacija brez razlike strank in narodnosti. Hudi in brezuspešni boji v preteklosti naj rode prepričanje o potrebi organizacije in naj vnamejo učiteljstvo za nov boj, da ne umre lakotel Beda združuje učiteljstvo, stari predsodki in narodna nasprotstva se umikajo pred najvažnejšim vprašanjem — želodca! Le na ta način se dosežejo uspehi. Ne moremo si pa kaj, da ne bi omenili vtisa, ki ga na nas napravljajo poročila »Laboratora« o zborovanju italijanskega učiteljstva. Socialisti porabijo vsako priliko, da propagirajo za svojo stranko. Med tem, ko so zastopniki raznih organizacij zagotavljali učiteljstvo svojih simpatij in obetali svojo pomoč, so socialisti povdarjali potrebo razredne organizacije učiteljstva in so je snubili za svoje ideale. Poslanec Oliva je rekel, da »delavstvo ginjeno pozdravlja vstajenje učiteljstva in se mu pridružuje v boju za zboljšanje gospodarskega položaja in v boju proti oskurantizmu in reakciji. Organizacija naj osvobodi šolo vseh ovir, ki jo ponižujejo.« Tudi med slovenskim učiteljstvom je močna struja, ki simpatizira z socialisti, kar se je pokazalo zlasti na zadnjem učiteljskem zborovanju. —

Jaroslav Kocjanov koncert v Narodnem domu pretečeno nedeljo je bil prava narodna manifestacija. Umetnik je očaral občinstvo, ki je prirejal burne ovacije velikemu sinu bratskega češkega naroda, s svojo virtuosnostjo. Kocjan, ki ga je občinstvo obsipalo s cvetjem je moral dodati več točk izven programa. Tudi »Laboratore« prinaša navdušeno poročilo o koncertu; pravi, da je našel Kocjan v izvrstnem pianistu Cirilu Ličarju sorodno dušo. Kocjan je obljubil prirediti jeseni drug koncert v večjem lokalu, da bo tudi širše tržaško občinstvo deležno nenavadnega umetniškega užijka. Gledišče je bilo razprodano; med občinstvom so bili tudi nekateri laški umetniki navzoči.

V sredo je stalo pred sodiščem v Pazinu 16 odličnih gospodičen, gospa in gospodov iz znanega istrskega italijanskega gnezda Oprtalj, zatoženih zaradi motenja vere. Škofijski ordinariat je namreč ugodil upravičeni prošnji oprtaljskih hrvatskih župljanov in je dovolil, da se poje hrvaško pri prvi, takozvani hrvaški maši, med katero je vedno tudi pridiga v hrvaškem jeziku. To je pa omenjene vročkrvne Italijanke in Italijane tako razkačilo, da so šli v cerkev, — katere sicer ne obiskujejo — demonstrirati. Komaj se oglasi namreč hrvaška pesem s kora, kar naenkrat začno Italijani v cerkvi žagati »Kyrie eleison«. Hrvatski zbor je prenehal, nato tudi laški. A komaj so Hrvatje začeli zopet peti v svojem jeziku, je zopet olikana gospoda začela demonstrirati in ta komedija se je ponavljala celo mašo. Svojo jezo nad nečuvno krivico, ki se je zgodila njihovi italijanščini so si hladili tudi s tem, da so razbili šipe župniku, — ki je sicer Lah, pa pošten in ga zaradi tega bojkotirajo in zmerjajo z izdajalcem domovine — in tudi kaplanu. S tem pa niso dosegli drugega nego — tožbo pred sodiščem. Tudi teh zagrizencev ni štiriletna vojska spame-tovala. Radovedni smo, kakšno stali-

šče zavzame nasproti temu tržaška »Unione«.

Binkoštno nedeljo je podelil prevzvišeni g. škof And. Karlin v stolnici sv. Justa 910 otrokom zakrament svete birme, binkoštni ponedeljek pa v cerkvi sv. Antona 528 otrokom.

Vojna poročila.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. maja. Uradno se poroča: Na italijanski gorski fronti se boji, ki so se povečali, nadaljujejo.

V noči na 21. t. m. sta dve sovražni stotniji vdrl v naše postojanke severovzhodno od Col del Rosso; s protisunkom smo jih z velikimi zgubami za sovražnika vrgli zopet nazaj.

Načelnik generalnega štaba.

Italijanski letalci nad Dalmacijo.

Dunaj, 22. maja. (Kor. ur.) Iz vojnega stana se poroča: Sovražni letalski napadi 20. maja na vojno pristanišče Kotor, na Drač in otok Lastovo niso povzročili nobene stvarne škode. V vojnem pristanišču Kotor so bile štiri osebe ubite, devet pa ranjenih.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 22. maja. Veliki glavni stan: Pri Kemmelu živahno streljajo. Severno od vasi Kemmel in južno od Lore se se zvečer izjalovili močni sovražni delni napadi.

Na obeh straneh Lyse in ob prekopu La Basse se z močnim ognjem zopet obstreljevali naše zadaj ležeče ozemlje. Tudi med Arrasom in Albertom je sovražna artiljerija zvečer zelo živahno delovala.

Med Sommo in Oiso je bojevanje le mimogrede oživelo.

Na ostali fronti nič posebnega.

Neka naša letalska skupina je v noči od 20. na 21. t. m. z bombami uničila obširne francoske municijske zaloge pri Blargiesu. — Poročnik Wenckhoff je priporil svoje 27., poročnik Buetter 23. in 24. zračno zmago.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 22. maja zvečer. Uradno: Z bojišč nič novega. Prvi gen. kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Največji nemški letalski napad na London.

Berlin, 22. maja. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: Močne nemške letalske skupine so v noči od 19. na 20. t. m. zopet napadle London. Podjetje se je po velikem številu letal, ki so dosegla London, in po množini bomb, ki so bile vržene v sredino mesta, razvilo do največjega vseh dosedaj izvedenih napadov na London. Opazovalo se je močno učinkovanje naših bomb v city med admiraliteto in West Indian Doksom. V sredini mesta so izbruhnili štirje veliki požari. Z istim dobrim uspehom so druga letala napadla Dover, Chelmsforth, Chatam in Southend.

Politične novice.

+ Velik shod v št. Vidu nad Ljubljano. Za št. Vid nad Ljubljano in okolico se bo vršil dne 26. t. m. popoldne ob štirih v prostorih nekdanje Mizarske zadruge manifestacijski shod za Jugoslavijo. Govorila bosta načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec in poslanec dr. Lovro Pogačnik. Vsi zavedni somišljeniki avstrijske Jugoslavije na shod!

+ Shod na Savi. V nedeljo, dne 26. t. m. popoldne ob 3. uri se vrši na Savi pri Jesenicah v »Delavskem domu« shod, na katerem bodo govorili: poslanec vitez Pogačnik, Jože Gostinčar in Anton Pestotnik. Vsi na shod!

+ Glasilo narodno-napredne stranke in dvajsetletnica pastirovanja ljubljanskega knezoškofa dr. Jegliča. Včerajšnji »S. N.« piše: »... kakor smo slovensko napredno stvar branili vedno čistega srca in poštene misli, tako smo se naučili v knezoškofu dr. Jegliču spoštovati moža odkritega, poštenega z načaja, moža, ki je storil vedno to, kar mu je velevalo notranje prepričanje. Ta mož se je v usodnem trenutku za naš narod postavil z obdobjem vrednim pogumom v prve vrste bojevnikov za narodno stvar in vztraja navzlic vsemu pritisku, navzlic najgršim napadom in intrigam na mestu, kamor ga je klical notranji glas narodnega srca, ga postavilo prepričanje, da je spas našega naroda le v Jugoslaviji. Tako je postal knezoškof dr. Jeglič eden izmed najzaslužnejših jugoslovanskih mož in ves narod brez razlike prepričanja spoštuje in ljubi v njem svojega velikega rodoljuba. Ob dvajsetletnici višjega pastirovanja se spominjamo velikih narodnih zaslug ljubljanskega knezoškofa in iskrene so čestitke, ki jih napredno slovenstvo in jugoslovanstvo izreka najpopularnejšemu cerkvenemu

knezu slovanskega juga. Ad multos annos!»

+ Volitve na Hrvatskem. V volilnem okraju Delnice je bil dne 21. t. m. izvoljen Starčevićanec dr. Ivan Krnic z nad 1220 glasovi, dočim je dobil kandidat koalicije Jurij Gašparac le okoli 350 glasov. Doslej je bil ta volilni okraj posest hrvatsko-srbske koalicije. — V volilnem okraju Selce je bil izvoljen kandidat hrvatsko-srbske koalicije dr. Milutin Mažuranič.

+ Parlamentarni položaj. Dunajska parlamentarna poročila opisujejo položaj takole: Notranje-politično življenje, ki je počivalo o binkoštnih praznikih popolnoma, prične te dni zopet valovati. Ministrski predsednik dr. pl. Seidler se misli zopet pogajati z voditelji strank. V sredo, dne 22. t. m. je bil pri Seidlerju sprejemni večer. Povabili so nanj predsednika zbornice poslancev dr. Grossa in več voditeljev strank. Nadaljevali bodo te dni tudi posvete o zadevah prehrane, ker niso še rešili celo vrsto važnih vprašanj o centralah, o nakupu žita. Temeljito se bodo pečali tudi z naba. razdelitvijo krme na zahtevo agr. poslancev. Predsedstvo Poljskega k. se je posvetovalo 22. t. m. dopoldne o političnem položaju in o nadaljnjih korakih, ki naj jih podvzamejo; a Poljaki in Ukrajinci še čakajo pogajanj z zunanjim ministrom in ne namestavajo prej sklepati obveznih sklepov. Grof Burian se vrne sicer še ta teden iz Carigrada, a radi preobilice dela, ki ga še čaka, ne bo mogel precej pogajati se s Poljaki in Ukrajinci, marveč šele potem, ko se vrne iz Berlina, kamor odputuje začetkom meseca junija. Tudi Čehi še niso zavzeli stališča o svojem postopanju v parlamentu.

+ Pritožba »Českega svaza«. Poslanec Stanek in Tomašek sta prišla 22. t. m. k Seidlerju, da se pritožita v imenu »Českega svaza« vsled policijskih ukrepov med praškimi slavnostmi in posebno, ker so ustavili »Narodne Listy«. Pojasnjevala sta tudi nekatere dogodke. Seidler je izjavil, da se bo poslužil o pojasnjenih točkah, a da ne preklicuje storjenih ukrepov.

+ Čehi pri Seidlerju. »Česki svaz« je objavil o protestu Staneka in Tomaška pri Seidlerju sledeče poročilo: V smislu sklepov, sklenjenih na praških posvetih, sta prišla dne 21. t. m. zvečer k Seidlerju načelnik Českega svaza poslanec Stanek in poslanec Tomašek k Seidlerju v zadevi zadnjih dogodkov v Pragi. Energično sta se pritožila proti ukrepom in preganjanjem praške policije, ker je posegla motilno vmes pri sklepu dostojne manifestacije zatiranih narodov te države. Poslanca sta osvetila tudi brutalni nastop praške policije glede na ostri ukor češkemu narodnemu gledališču, ki ni v nobenem oziru utemeljen. Opozarjala sta dalje na prepoved slavlja čeških gledaliških igralcev, dasi je šlo le za karitativno priredbo. Brezmiselnost in nepremišljeno postopanje praške policije jasno kaže, da tvori njeno edino vodilno smer sovraštvo proti Čehom in Jugoslovanom, kar je dokazalo posebno »masreglovanje« »Narodnih Listov«, ker so izgubile z njih ustavljenjem štiri češke politične stranke svoj dnevnik. Dalje sta opozarjala na brutalne ukrepe v zadevi »Slovanske lipe« na Vavčevem trgu, ki še trajajo. Poslanca nista zamolčala, da je skrbela praška cenzura med slavnostmi bogato za bele lise čeških listov, ki so poročali o praškem slavlju. Protestirala sta tudi proti popolnoma neutemeljenemu izgonu Jugoslovancev, kar je izzvalo največje ogorčenje. Seidler je vzel na znanje pritožbe s pristavkom, da si preskrbi tozadevna poročila in bo odgovoril na to pritožbo. Češka javnost si je na jasnem, kako izpade in kako mora izpasti odgovor, če se gledajo praške gledališke slavnosti z zavidičnim očesom avstrijske državne uprave.

+ Enotna fronta slovanskih strank in Italijanov. Stanek je izjavil: »Praški posveti so ustvarili enotno fronto vseh slovanskih strank in Italijanov. Praktične posledice skupnega nastopa so izražali tudi storjeni sklepi.«

+ Česko časopisje se bavi temeljito z odlokom o uvedbi okrožnih glavarstev na Češkem in odločno protestira proti njej. Socialno demokratični »Pravo Lidu« in glasilo poslanca Staneka »Venkov« izjavljata med drugim: »Seidler je storil monarhiji slabo uslugo. Mir se na tak način v Češki ne bo dosegel. Dunajski krogi bodo spoznali nekega dne, da je ustanovil dr. Seidler le politični balast; na Dunaju bodo delali svoj čas živahno na to, da bi odpravili.«

+ Poslanec Fiedlerju so naročili, naj izdela protest proti okrožnim zastopstvom, ki se izroči precej »Českemu svazu«.

+ Državnopravni klub čeških državnih poslancev je vzel na vednost poročilo poslanca Klofača o uvedbi okrožnih vlad v Češki.

+ Policijske odredbe v Pragi. Policijsko ravnanje v Pragi je zapovedalo, naj se zapirajo hišne duri ob

8. uri zvečer, gostilne in kavarne pa ob 9. uri zvečer. Mladolietne osebe ne smejo biti po 9. uri zvečer na ulici brez nujnega razloga.

+ **Zborovanje poljske socialno-demokratske stranke** se je vršilo o binkoštnih dnevih v Krakovu. Navzoči so bili delegati iz vseh poljskih pokrajin. Čehe so zastopali poslanci Nemec, Soukup in Prokeš.

+ **Nemška češka zveza** je izjavila, da je zadovoljna, ker so izdali odredbo o okrožjih, a pričakuje, da napravi vlada v Češki temeljito red.

+ **In Nemci le niso zadovoljni.** Iz Marijinih Varov se poroča: »Deutscher Verein« je brzojavil poslancema profesorju Waldnerju in dr. Urbanu protestno brzojavko proti morebitni prepustitvi nemških manjšin v Plznu, Pragi in v Budjovicah za ustanovitev čeških okrožij, ki so dvomljive vrednosti. Brzojavka pravi, da so odgovorni nemški poslanci osebno za veliko narodno in gospodarsko škodo takega pogrešnega ukrepa. Nemška Češka zahteva samostojno deželo Nemško Češko z najobsežnejšo samoupravo in s popolno neodvisnostjo od Čehov.

+ **Pred rešitvijo vprašanja Poljske.** »Berliner Tagblatt« poroča iz Varšave: Poleg pogajanj vodilnih oseb Nemčije in Avstro-Ogrske o poglobitvi zveze, se bodo pogajali tudi o končni rešitvi vprašanja Poljske. Vodilni poljski ministri, na čelu jim predsednik državnega ministrstva Steczkowski, pridejo še te dni v Berlin. V Berlin so odposlali že znane poljske aktiviste grofa Ronikierja, princa Radziwillia in grofa Botulickega, da zastopajo, če tudi neoficijelno, kot trajno poslanstvo Poljsko, dokler si ne bo vodila kraljevina samostojno zunanjo politiko. — Dopisnik »Tagblatta« v Varšavi je poročal, da je izjavil neki vodilni nemški politik: »Goto vi krogi v Nemčiji zahtevajo obsežne kompenzacije, ki bi pomenjale novo delitev Poljske. Kaj li nameravamo doseči s tem? Ruse smo odrinili in upamo, da za dolgo dobo, vzhod. Ustvarili smo okoli Rusije obrobne države, a njih jedro tvori le Poljska, katere z njenimi 20 milijoni prebivalci ne moremo posiliti v trajno sovravnost proti nam. Politika obrobni držav je le vzdržljiva, če si privežemo Poljsko s trdno prijateljsko zvezo. Dalje poroča korespondenčni urad: Glede na vest, da so opustili avstrijsko poljsko rešitev pri zadnjem sestanku v nemškem glavnem stanu, je izvedela poljska agencija s poučene strani, da temu ni tako in da ni na avstro-ogrski strani nikakega povoda odpovedati se avstrijsko-poljski rešitvi. O bodočnosti Poljske se prično kmalu pogajanja in sicer povodom podrobnih pogajanj o poglobitvi in izpopolnitvi nemško-avstrijske zveze. Načelo bodo morali dobiti, kako rešiti zadovoljivo rešitev poljskih zahtev, da bo obema strankama ugajala. Ni dvoma, da dobe kompetentni zastopniki poljskega naroda priliko, primerno zastopati želje poljskega ljudstva.

+ **Nemškutarskim štajerskim ovaduhom** je posvetil »Arbeiterwille« članek, v katerem izvaja med drugim: Kar bodi na Češkem zdravilo, na okrožna glavarstva misli, proglašajo pri nas zastrup. Naši nacionalisti so skromnejši; drugega ne zahtevajo, kakor zasledovanja veleizdajalcev. Seidler je napovedoval sicer glede na izvedbo Czerninovega hujskajočega govora ukrepe proti jugoslovanskim deklarantom, a obesili še niso nikogar. In zato so se zbrali nemški župani, da povedo cesarju, kako sodi nemško ljudstvo o pomolčenih čeških veleizdajalcih. Poročali bodo, kako se je razširila jugoslovanska agitacija in da jo trpe državni činitelji. Tako piše neki spodnještajerski list, ki še pripominja: Župani povedo cesarju tudi, da se nemški narod ne strinja z nazorom nemških poslancev. — Glede na to pravi »Arbeiterwille«: Če bi prinesli župani namesto vsake denunciacije vrečo moke, bi storili za vzdrževanje države nekoliko več, a to bi ne bilo nemško možato. Odločno jih pa javno vprašamo: Kdo je podelil tem gospodom pravico, da govore v imenu nemškega ljudstva sploh ali le tudi v imenu štajerskih Nemcev? Ne vemo, če bodo sodelovali tudi krščanski socialci z njimi, a nemški nacionalci so najslabša stranka v deželi. Kričanje in trebih jih pa ne legitimirajo zastopati ljudske množice. Nacionalisti ne pomislijo, da se igrajo z nevarno igro. Široke ljudske plasti moré danes druge skrb, kakor kričanje o nemških visokih ciljih, kakor so prekrstili zdaj svoje »belange«.

+ **Privezovanje in »špange« zopet oživalje.** Cesar Karel je odpravil 6. marca 1917 v armadi kazen privezovanja, dne 1. julija 1917 pa tudi kazen zapon (špange). C. kr. vojaško poveljstvo v Gradcu je pa razglasilo odlok vojnega ministra sporazumno z ministrom deželne brambe, naj se zopet uporabljajo redne kazni privezovanja in poostreitev kazni z zaponi po prejšnjih določilih vojnega poveljstva. — »Arbeiterwille«, ki poroča o tej novosti, pripominja: »Kljub

cesarjevemu povelju in lastnoročnemu pismu so izvedli v Avstriji zopet »privezovanje« in »zapone« po skoraj štiri leta trajajoči vojski.

+ **Nemški zvezni svet** je zboroval 22. t. m. Predsedoval mu je bavarski ministrski predsednik pl. Dandel. »Berliner Tagblatt« poroča, da se niso pečali z nobenim podrobnim vprašanjem, marveč s celotnim političnim položajem in sprejeli na vednost poročila o bucareškem miru, o turško-bolgarskem vprašanju, o dogodkih na Ukrajini, o položaju na Finskem in o poglobitvi avstrijsko-ogrške zveze.

+ **Wilson in mir.** Wilson je, kakor smo poročali včeraj, zopet govoril. Govor je bil bojevit, kakor je govoril pred mirovnim sklepom v Brestu-Litovskem in v Bukarešti, a miru ni zaprl pota, rekel je marveč, da se ne vojskujejo Združene države iz razlogov sebičnosti, marveč za to, da se uveljavi mirovna zveza vseh narodov, ki naj zagotovi celemu človeštvu mir in prostost. »Arbeiter Zeitung« piše glede na zadnji Wilsonov govor, naj primejo osrednje velesile Wilsona za besedo in naj se mu predlaga mir brez aneksij in da pristopimo k ligi narodov. List opozarja, da sta se izrazili svoj čas sicer le akademiki in s pridržki v Wilsonovem smislu! A od takrat so sklenile osrednje velesile »zmagoviti mir« na Vzhodu; Hindenburg je pa napovedal, da tudi na zahodu nečemo skleniti »mehkega miru«. To nas loči zdaj od Wilsona. List končava: »Če bomo osvojevali na zahodu, na vzhodu pa urejevali celo nekdanje rusko obrobno ozemlje po svoji volji, je sporazum nemogoč; vojska se bo nadaljevala v neskončnost. Če pa hočemo doseči nesebični mir, mir brez aneksij na zahodu in brez vazalskih držav na Vzhodu, potem primimo Wilsona za besedo, da dosežemo mir.« — Berlinski listi pišejo o Wilsonovem govoru zelo neugodno. »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« opozarja na okolnost, ker Wilson obeta svojo obrambo in pomoč v isti meri Franciji kakor Rusiji in pravi, da se bo vmešaval Washington tudi v francosko notranjo politiko.

+ **Amerika in cesarjevo pismo.** »Daily News« so objavile iz Newyorka sledečo brzojavko: O pismu cesarja Karla ne more ameriška vlada izjaviti ničesar. Odgovorni krogi pa sodijo, da so zamudili v minuli dobi uspešne znake diplomatske važnosti.

+ **Mirovna pogajanja med Rusijo in Ukrajino.** »Kievskaja Misl« poroča, da je prišla prva skupina velikoruske mirovne delegacije v Kijev.

+ **Vojno stanje med Ukrajino in Veliko Rusijo končano.** Ruski generalissimus je v glasilu ruskih sovjetov izjavil, da so vojne operacije končane in da odlaga svoje mesto kot generalissimus čet južnih republik.

+ **Nemški kurs v Ukrajini.** Iz Kijeva poročajo dne 20. t. m.: Hetman Skoropadskij se je udeležil včeraj v družbi nemškega, avstrijskega-ogrškega in bolgarskega zastopnika otvoritve novega doma ukrajinskega kluba. V svojem govoru je naglasil, da je njegov glavni cilj, ustvariti s pomočjo ukrajinskega ljudstva močno neodvisno Ukrajino na demokratični podlagi. Drugi govorniki so — deloma v nemškem jeziku — slavili Nemčijo, kateri gre za sluga za vstajenje Ukrajine, in želeli, naj bi se Ukrajina najtesneje zvezala z Nemčijo, kateri je v kulturnem, znanstvenem in tehničnem oziru dolžna tako neizmerne hvale. Odgovarjal je poslanik baron pl. Mumm in zaključil z: Vivat, crescat, floreat klubu in državi, ki sta si oba iztesala nov, trajen dom, katerega podlaga za novo mlado republiko mora biti ukrajinska kulturna politika, s katero naj se najhitreje prične, pred vsem z zgradbo narodnega ukrajinskega šolstva, v katerem je najvarnejše jamstvo za okrepitev tudi gospodarske in politične samostojnosti najmlajšega člana v evropski družbi narodov.

+ **Za predsednika ukrajinske mirovne delegacije za pogajanja z Veliko Rusijo** je določen socialni federalist Šelugin, justični minister v Holubovičevem kabinetu.

+ **Marghilomann o položaju.** Marghilomann je izvajal na volilnem shodu konservativcev dne 21. t. m. v Bukarešti: Nova zbornica bo morala sprejeti mirovno pogodbo, dognati odgovornost za vojsko in izvesti notranje preosnove, tudi z ozirom na časopisje. Rekel je, da rumunska armada na vojsko ni bila pripravljena in da je sklenil Bratianu vojaško konvencijo s sporazumom, ne da bi bil kdaj vprašan. Zahteval je tudi, naj se pokličejo na odgovor tisti, ki jih je obogatila vojska in naj kaznujejo tiste, ki so vrgli tisoče ljudi v zapor.

+ **Člani ruskega poslanstva v Rimu vstopili v srbsko armado.** Curiški listi poročajo, da je ruska vlada vse člane ruskega poslanstva odstavila, ker je niso hoteli priznati. Nato so vsi člani vstopili kot častniki v srbsko armado.

+ **Ententa proti novi donavski konvenciji.** »Agence Havas« poroča iz Jafa: Poslaniki ententinih držav so izročili rumunski vladi protest svojih vlad proti ti-

stemu členu bucareškega miru, ki nasprotuje mednarodnim dogovorom o donavski plovi, katere so bile podpisale tudi one; izjavljajo, da se more to vprašanje rešiti le v splošni mirovni pogodbi temeljem dogovora vseh interesiranih vlad. Obenem so poslanički naznanili vse pridržke glede posledic odredb, ki bi se do onega časa izvršile.

+ **Ukradeni nizozemski tajni spisi.** »Telegraaf« objavlja presenetljiva vest, da so ukradli važne tajne spise iz pisarne nizozemskega glavnega stana. Podrobnosti niso znane.

+ **Kitajsko-japonska zveza proti Nemčiji.** »Times« poročajo iz Washingtona: Združene države in druge zvezne dežele so poučili o pogajanjih, ki so privedla do kitajsko-japonske obrambne zveze proti Nemčiji.

+ **Osvoboženi ruski veliki knezi.** — Bivši carjevič. Ruska brzojavna agencija poroča, da so se pripeljali v Kijev bivši veliki knezi s Krima, kjer so bili internirani in so jih oprostili Nemci. — Bazelski listi poročajo, da je zelo nevarno obol el bivši carjevič Aleksej.

Ljubljanska porota.

Mlad t. t. Franc Malnar, 18 let star, iz Sodražice je služil kot trgovski vajenec pri trgovcu Ivanu Modicu v Novi vasi od svojega 14. leta naprej. Fantova lahkomišljenost je pripomogla k temu, da je pričel svojemu gospodarju izmikati. Le-ta je že delj časa opazal, da mu trgovina manj nese, kakor bi mu morala, zato sta preiskala z občinskimi tajniki fantov kovček. V njem sta našla precejšnjo svoto denarja, nakar sta poklicala orožnika. Temu je Malnar vse priznal, obenem pa tudi povedal, kje se nahaja ostali denar in druge Modicu ukradene reči. Kakor se je dognalo, je ukradel svojemu gospodarju 7750 K 10 vin. v gotovini, od te svote se je pri njemu našlo 3757 K 10 vin., posestnici Mariji Cvetko je dal v shrambo 3500 K, ta pa je od tega denarja 854 K 94 vin. zase porabila, ostanek se je še pri nji našel, še posebej ji je podaril 200 K, njenemu sinu pa 140 K. Zase je obdolženec porabil le 100 K; od tega si je kupil za 17 K kaseto in žepno uro za 36 K. Razun tega je ukradel obdolženec gospodarju še nekaj drugih drobnarij v vrednosti 120 K 49 vin. Obdolženec svojo tatvino odkrito priznava, ter pravi, da ga je k temu zapeljala prilika obenem pa tudi misel, da bo moral k vojakom, ker bo tam rabil denar. Od ukradene svote se je našlo pri njemu in Cvetkovi 6402 K 16 vin. denarja ter, za 117 K 24 vin. drugih vzeti reči.

Franc Malnar je bil tatvine krivim spoznan in obsojen na eno leto ječe.

Dnevne novice.

— **Marijina družba duhovnikov in bogoslovcev ljubljanske škofije** k dvajsetletnemu škofovskemu jubileju svojega nadpastirja. Nismo si mogli misliti, da bi prezrla Marijina družba jubilej svojega nadpastirja in varali se nismo. Ze več časa se je pripravljala družba, kako proslaviti ta, za vso škofijo tako pomembni jubilej in slišali smo, da namerava družba tem povodom izdati »Spomenico« v spomin njemu, ki si je pridobil toliko zaslug za prosep Marijinih družb. Dne 12. sept. 1917, ob priliki dvajsetletnice škofovskega posvečenja, je ista Marijina družba izvolila presvetlega knezoškofa svojim častnim članom in mu tedaj podelila krasno izdelano »diplomo«. Ze tedaj je nameravala izročiti tudi spomenico, a tehnične ovire niso dopuščale in tako je bila dogotovljena šele sedaj za dvajsetletni jubilej pastirovanja v naši škofiji. Ob zastopstvu članov duhovnikov in deputacije bogoslovcev je dne 21. t. m. izrekel član dr. Gregor Žrjav presvetlemu vladiki zahvalo v imenu vse kongregacije, ki šteje danes 196 članov (160 duhovnikov in 36 bogoslovcev). V svoji goreči ljubezni za blagor duš se je Prevzvišeni posebno zavzel za kongregacijo duhovnikov, ki naj bo kvas verskega prepoveda. Ohraniti narod veran, a ne mu dati obenem dobrih in navdušenih voditeljev, bi malo koristilo. Namen Marijinih družb pa je živeti s pomočjo Marije Device čim svetelje po naukih svete vere. Zato je pač umljiva skrb Prevzvišenega za prosep kongregacij sploh in še posebno za kongregacijo duhovnikov. Uspeh Marijine družbe, dasi obstoja šele 10 let, je dovolj jasna priča, kako potrebna je Marijina družba duhovnikov, ker od tu se izliva kakor reka ogenj v kongregacije laikov. Člani Marijine družbe zrejo v svojem nadpastirju ogenj, ljubezen, ki pač ne more ostati brez upliva na nje same, da se ne bi sami navzeli ob tem živem zgledu dela za božjo čast. Nato je v imenu vse kongregacije poklonil član Filip Terčelj krasno vezano spomenico z besedami: »Prevzvišeni, poklanjamo Vam mali spomin, ni knji-

ga pisana učeno, temveč z ljubeznijo. Neprimerna je bila Vaša ljubezen do nas in zato Vam tudi mi izročamo z najudanejšo zahvalo svojo ljubezen.« V gniljivih besedah se je zahvalil vladika vsi kongregaciji. Da je res Marijina družba sreča za ves narod, nam dovolj jasno priča sedanja vojska. Minimalno je število padcev po deželi ravno vsled tega, ker so se dekleta še posebno zavedala, da so Marijini otroci. K spomenici je Presvetli opomnil, naj si bomo svesti, da ga ni vodila v njegovem pisateljevanju druga misel, kot ljudstvu pripomoči do žive, dejanske vere. Ta cilj ga je vodil v vseh delih, ki so pisana duhovnikom in isti v delih namenjenih našemu ljudstvu. Da bi le dosegli vsi spisi ta cilj, to bo največje plačilo za ves trud in tako smemo upati, da se uresniči: »Per Mariam ad Jesum!«

— **Prevzvišenemu knezoškofu Antonu Bonaventuri v Ljubljani.** Ob priliki dvajsetletnice Vašega vladikovanja se je občina Ovišje pri Podnartu nadela čast imenovati Vas častnim občanom. Spasitelju naše Jugoslavije najudanejšo častitke. Anton Pogačnik, župan.

— **Cesar Karel** se letos, kakor je naznanil dunajski nadškof kardinal dr. Pišfil, ne bo udeležil procesije sv. Rešnjega Telesa. Tako poročajo nemški listi.

— **Krekova slavnost v Novem mestu.** Preteklo nedeljo vršča se Krekova slavnost je lepo uspela. Vstopnice za sedeže in stojišča so bile razprodane. Bogat spored je otvorila živa slika: Jugoslovanske žene in otroci v narodnih nošah, zbrani okrog svojega buditelja Kreka. Slavnostni govor je govoril g. profesor Sešek. Klavirske točke je izborno proizvajala gđc. Hladnikova. Gospa prof. Lovšetova, katero je s finim čutom spremljal na glasovirju g. Ignacij Hladnik, nam je zapela več narodnih pesmi. Njen prisrčni nastop in njeno delikatno izvajanje je poslušalce naravnost očaralo. Gđc. Kovačeva je deklamirala Gregorčičevo »Velikonočno« res s pravim občutkom. Slavnost je zaključil salonski orkester. Kakor čujemo, se bo slavnost prihodnjo nedeljo ponovila.

— **Velike Lašče.** Kot povsod morajo ljudje tudi iz naše okolice pomagati si za največje potreščine s tem, da si živila sami pritrjujejo in skušajo zamenjati za podplate, usnje, žeblje i. dr. Ni pa tako vestne kontrole kot je na postaji Vel. Lašče. Mnogo se tu zapleni. Vemo — to je vse glasom zakona. Zakon pa tudi pravi: zaplenjeno blago pripada aprovizacijski masi dotične občine. Odbor naše občine aprovizacijski, pa še ni prejel niti en gram masti, ne moke, ne masla, ne enega jajca. Kam gre masa? Komu pride v korist, kar se odvzame ubogi kajžarici, ki je sebi pritrjala, da obleče nago deco, objube boso soloobvezno dete? Kdo kupi, kdo prevzame po cele jerbaze živil? Opozorjamo c. kr. deželno vlado, da posveti v to zadevo. — Moka, zaplenjena v Strugah, nas je izučila.

— **To je mladina.** Zasebni uradnik Jožef Sattler na Dunaju je te dni srečal svojo 17letno hčer Leopoldino, ko je šla po ulici z nekim kadetom. Oče je dekleta ustavil in jo vprašal, s kom to hodi. Dekle — punica v kratkem krilu — je očeta predržno zavrnila, na kar ji je oče prisolil zasluženno zavrnilo. Gospodična pa na sodišče, kjer je proti očetu vložila tožbo zaradi žaljenja časti. Na razpravi je oče rekel, da je tako postopanje nasproti očetu nesramno in nezaslišano; njegova hči je sploh predrzna stvar. Tako je zadnjič poslala materi glas, naj ji nemudoma pošlje v kavarno užigalice, ker hoče kaditi. Sodnik je opominjal dekleta, naj tožbo umakne, kar je po daljšem obotavljanju storila z opazko, da se bo takoj obrnila na varuško oblast, da vzame njenemu očetu očetovske pravice nad njo.

Ljubljanske novice.

lj Birmovanje. Na binkoštno nedeljo in pondeljek je presvetli g. knezoškof dr. Anton Bonaventura podelil zakrament sv. birme 2722 otrokom.

lj Ženski odbor za invalide ima sejo v soboto, dne 25. t. m. ob 5. uri popoldne v Alojzevišču.

lj Mestna hranilnica ljubljanske je darovala vdovskemu in sirotinskemu skladu pri c. kr. črnovojnem okrajnem poveljstvu št. 27 v Ljubljani znesek 1000 K, za kar se odbor sklada najtopleje zahvaljuje.

Ljubljanska aprovizacija.

a Inozemsko meso. Mestna aprovizacija bo prodajala inozemsko meso v soboto, dne 25. t. m. dopoldne v cerkvi sv. Jožefa od 7. do 9. ure. Prvovrstno meso stane 20 kron, drugovrstno 14 kron.

a Meso za gostilničarje in zavode. Gostilničarji in zavodi prejmejo meso v petek, dne 24. t. m. dopoldne od 9. do 11. ure v cerkvi sv. Jožefa.

a Meso na zelene izkaznice B št. 1 do 1200. Stranke z zelenimi izkaznicami B

